

el is készült. A 14 évi idő-, valamint a várható költségmegtakarítás önma-gáért beszélt, ezért a finanszírozó főváros engedélyezte az új módszert. (Katona 1969, Székely 1969).

Raum Frigyes, a BGTV igazgatóhe-lyettese arról tájékoztatta lapunk olva-sóit, hogy „A BGTV kiemelkedő geodéziai, térképészeti tudományos és gyakorlati munka jutalmazására emlék-plakettet alapított dr. Fasching Antal emlékének tiszteletére; a plakett az ő nevét viseli. „A díj első kitüntetettjei tiszteletére ünnepséget rendeztek. Az ünnepségen dr. Homoródi Lajos mon-dott beszédet, melyben Fasching életút-ját méltatta. Az előadás után Tóth Lajos igazgató átadta az első kitüntetetteknek a plaketteket. A következő személyek részesültek a kitüntetésben: dr. Hazay István professzor, Bencze István kutató-mérnök a MÉM OFTH osztályvezetője, Csatkay Dénes kutatási osztályvezető, Pénzváltó Géza a geodéziai osztály cso-portvezetője és Ráskay Zoltán mérnök. „A kitüntetetteknek ezúton is szívből gratulálunk, és további sikereket kívánunk, – fejezte be tájékoztatását Raum Frigyes főmérnök, a GKE főtitkára. (GK 1969/3)

50 évvel ezelőtt, 1969. március 11-én lépett hatályba a kormány 12/1969. (III. 11.) sz. rendelete a földmérési és térképészeti tevékenységről. Halász Péter, a MÉM OFTH vezetője, a következő sza-vakkal méltatta a jogszabályt: „1969 tavaszán kiadásra került a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló kor-mányrendelet. Ezzel megvalósult a tevé-kenység egységének az elve, a végző szervek feladata és hatásköre.” Majd így folytatta: „...a jogszabály pontosan kör-vonalazza azokat a földmérési munká-latokat, amelyeket állami költségvetés-ből kell folyamatosan végezni.” (Halász Péter beszéde elhangzott a GKE 1969. november 20-án megtartott közgyűlé-sén). A kormányrendelet végrehajtásá-ról szóló utasítást 6/1969. (III. 11. MÉM számon dr. Dimény Imre mezőgazda-sági és élelmiszerügyi miniszter adta ki. (GK 1969/2).

Szaklapunk „egyesületi hírek” rova-tában Raum Frigyes főtitkár beszámolt a GKE Székesfehérváron megrende-zett 6. vándorgyűléséről. „Az időpont kiválasztásakor (május 19–21.) figye-lembe vettük, hogy ebben az időben

rendezi a város az Alba Régia Napokat. Vándorgyűlésünk így (...) ünnepi kör-nyezetben kerülhetett megrendezésre.” A vándorgyűlés tudományos ülészakán 14 szakelőadás hangzott el. A vándor-gyűléshez térkép-, és műszerkiállítás is kapcsolódott, melyen helyet kap-tak a MOM legújabb geodéziai műsze-rei is. A vándorgyűlés baráti vacsorával zárult. „A Székesfehérvári rendezőknek ezúton is gratulálunk, az ő gondoskodá-suknak és kedvességüknek az eredmé-nye, hogy szívesen fogunk városukba visszatérni.” – fejezte be beszámolóját Raum Frigyes főtitkár. (GK 1969/4).

Dr. Regőczy Emil professzor, lapunk alapító főszerkesztője 50 évvel ezelőtt „Fővárosunk neve” címmel történelmi fejtegetést közölt. Ebből megtudtuk, hogy: „...a XIX. sz. első felében már gyakran bukkan fel a Budapest, (vagy Buda-Pest) szó.” Majd Regőczy így foly-tatta: „Tudvalevő, hogy Széchenyi lel-kes híve volt a két város egyesítésének. 1828-ban a „Világ” c. lapban ezt írta: „Fővárosotok nevét (ti. Buda szabad kir. főváros és Pest sz. kir. fővárosról van szó), Budapestre kellene váltóz-tatni, és így a két főváros egyesülne, (...) milyen virágzó fővárosa lenne Magyarországnak rövid idő múlva.”

Húsz évvel később, 1848-ban a pozsonyi országgyűlésen már konkrét javaslat hangzott el a két főváros egyesí-tésére. A szabadságharc elbukása miatt ez a kérdés a napirendről lekerült. Ismét eltelt húsz esztendő, és az 1867-es osztrák–magyar kiegyezés hazánk-nak önrendelkezést biztosított.

Gróf Andrássy Gyula a kiegyezés utáni első magyar miniszterelnök 1870-ben betervezte a X. tc.-et, mely műszakilag rendezte a fővárosok egye-sítését. „Két esztendő multán – írta Regőczy – jogilag is rendeződött ez a kérdés. Napvilágot látott az 1872. évi XXXVI. tc., mely arról rendelkezett, hogy Buda és Pest, valamint Óbuda Budapest név alatt egy törvényható-sággá egyesíttessenek. Az egyesítés ténylegesen 1873. november 27-én valósult meg.” – fejezte be Regőczy fővárosunk nevének történelmi ala-kulásáról írt cikkét. (GK 1969/6). (Megjegyzés: négy év múlva, 2023-ban lesz 150 éves az egyesített főváros.)

Dr. Székely Domokos

Komolyzenei adalékok geodéták számára

Kicsi gyerekkorom legnagyobb élmé-nye és első operaházi látogatásom Mozart *A varázsfuvola* című mese-operája volt. Tudom, az igazi remek-művek egyaránt szólnak gyerekekhez, felnőtthöz, mindegyik a saját élmé-nyeit, a neki kedves momentumokat fedezi fel bennük. Szeretem a zenéjét, a tündérmesét hozzá, meg az azóta fel-nőttként hallott vidám történeteket az egyik legnagyobb Sarastróról, Gregor Józsefről.

De most a Nők Lapja új adatokat közölt, legalábbis számomra. Jónap Rita tollából jelent meg egy cikk a 2019. szeptember 20-i számban *A varázsfuvola varázsa* címen. Idézek belőle pár fontos részletet:

„A közel kétszázharminc éves darab nem veszített jelentőségéből; a mai napig ez Mozart egyik leggyakrabban játszott alkotása, a legtöbb komolyzene-rajongónak ehhez a műhöz fűződik az első operaélménye, és a varázslat még mindig megtörténik estéről estére.

Az ősbemutatón 1791. szeptember 30-án Schikaneder, (bécsi színházigaz-gató) maga játszotta Papagenót, az Éj királynőjét pedig Mozart sógornője, Josepha Hofer alakította. Alig egy év múlva a századik előadást ünnepel-ték: ezt a sikert Mozart már nem élte meg.

Hogy kerülnek ide a szabadkőművesek?

A szöveggönyv alapját August Jakob Liebeskind *Lulu avagy a varázsfu-vola* című meséje szolgáltatta, a libret-tőt Schikaneder egy ügyes bécsi diák-kal, Georg Metzlerrel írta. **Metzler mineralógus diák** volt, aki részt vett számos **selmechányai** kísérletben, és több szereplőt is az ottani akadé-mia tanáraitól mintázott. Sarastro sze-mélyéhez **Born Ignác** szolgált min-tául, Tamino egy másik sikeres magyar kutatóra, **Müller Ferenc**re hasonlít, a gonosz Monostatos pedig a fejlő-dést gátló berlini professzor, Martin Heinrich **Klaproth**, Born Ignác ellen-sége volt. A kissé szerencsétlen, csetlő-botló Papagenót feltehetően Mozarról mintázták. Mind a szövegben, mind a zenében megjelennek szabadkőműves

elemek, Mozart maga is szabadkőműves volt, és közel állt a Born Ignác körüli felvilágosult tudósokhoz. Az opera sok gondolata a felvilágosodás eszméit tükrözi, a titkos társaság kalapácsütés-szig-nálja többször is felcsendül.”

„A darab mondanivalója, a többféle értelmezési lehetőség, a mű számos rétege több mint kétszáz éve foglalkoztatja a kritikusokat, történészeket, zenészeket. Sokan ezzel magyarázzák a darab sikerét is: a gyerekek a

mesét értékelik és a fülbemászó dallamokat, az idősebbek a humort, a felnőtt lét kihívásait és a szabadkőműves utalásokat.”

Ezeket mind megerősítem: felnőttként megnézve-hallgatva az operát, váltig csodáltam az előttem ülő 5-6 éves balett-növendékeket, akik megkövülten, szájtátva, teljes szívvel-lélekkel, elbűvölten és némán figyelték az előadást, illetve az

elandalodott felnőtteket, idősebbeket is, akik kedvtelve ringatóztak a kedves dallamokon.

Jó szívvel ajánlom az adatokat földmérő kollégáim figyelmébe, akik rendszeresen kirándulnak Selmecebányára, tisztelni a néhai nagyhírű iskola és a szakma régi halottai előtt. Jusson eszükbe, ha Mozartot hallgatnak.

Tóth Mária

2019. szeptember 21.

Rendezvények

Térképészek Távol-Keleten

Az ICA 29. nemzetközi térképészeti konferenciája és 19. közgyűlése, Tokió

A Nemzetközi Térképészeti Társulás nagy nemzetközi konferenciájára két-évenként kerül sor. Tokió 1980-ban már egyszer adott helyet a konferenciának, így a mostani résztvevők közül csak kevesen voltak olyanok, akik azon is részt vettek. Az idei konferencia szlogenje (Mapping Everything for Everyone) kicsit nehezen fordítható magyarra frappánsan, én úgy fordítanám, hogy Térképezzünk mindent mindenkinek.

Várható volt, hogy a japánok igyekeznek jó házigazdák lenni, de természetesen az is, hogy lesznek kulturális különbségek. A szervezet főtitkáraként, akinek alapvető feladata volt a rendezőkkel történő folyamatos kapcsolattartás, sok ilyennel szembesültem, néhányat megemlítenék:

- Sokszor nem válaszoltak a megkeresésekre még azok a rendezők sem, akik egy adott szakterületnél meg voltak adva kapcsolattartónak. Az a gyanúm, hogy a legtöbb esetben nem megbízhatatlanság volt e mögött, hanem lassú (sokszor igen lassú) döntési folyamat, melynek során a rendezőbizottság hierarchiáját vélhetően kényszerűen betartották még az egyszerűbb problémák esetén is.
- A konferenciákhoz kapcsolódó, általában a nagy konferencia előtt

megtartott bizottsági workshopok rendezésére sajnos kicsi volt a hajlandóság a japánok részéről. Erre csak egy napot kínáltak fel, hiába kértük, tanácsoltuk, hogy vonjanak be helyi egyetemeket. Végül két ilyen bizottsági workshopot Pekingben, további kettőt pedig más japán városban (Akita, Tsukuba) rendeztek meg (főleg olyan bizottságoknál, ahol volt aktív japán bizottsági tag).

Japánt az ICA-ban a Science Council of Japan (egyfajta nemzeti tudományos ernyőszervezet, melyhez korábban a Japán Tudományos Akadémia is tartozott) képviseli nemzeti tagként.

A helyszín

A konferencia helyszíne nem a város központjában volt, hanem egy sajátos területen, az ún. Bay Area-n (Odaiba kerület). Ezt a kikötői területet a XIX. sz. végén kezdték fejleszteni, de csak az 1950-es években, a japánok számára vesztés II. világháború utáni iparfejlesztésnek köszönhetően lett igazán fontos. Eleinte a kikötői terület fejlesztésére a tervezés és az ellenőrzés teljes hiánya volt jellemző, ami a főváros lakosságának rohamos növekedése miatt csak úgy volt kezelhető, hogy folyamatos feltöltésekkel növelték a tengertől elhódított területeket. 1958-tól kezdődően öt fejlesztési tervet hajtottak végre a területen. Mivel ez a hely a tengerszint alatt fekszik, itt lakóépületek nincsenek, csak

különböző intézmények. Ettől függetlenül a Bay Area-nak nagyon jó az infrastruktúrája: egy magasvasút kapcsolja össze a területet Tokió metróhálózatával, de van más vasúti összeköttetés is. Emellett Tokió második számú reptere, Haneda, is könnyen elérhető egy autópálya-alagúton keresztül.

Összesen négy épületben szervezték meg a konferenciát, melyek közül a két elsődleges (ahol az előadóterem is voltak) egymás közvetlen közelében voltak, de a másik kettő is néhány száz méteren belül volt. A terület hátrányaként talán csak azt lehetne felróni, hogy egy belvárosi kerülethez képest kevesebb volt a szálloda (azok persze drágábbak is voltak), így többen mégis inkább a város belső részein kerestek szállást maguknak.

A két főépület közül az első a Miraikan, a feltörekvő tudomány és innováció Nemzeti Múzeuma (egyfajta Csodák palotája), melynek egyik különlegessége a Geokozmosz (Geo-Cosmos), egy hatalmas (hat méter átmérőjű) gömb alakú kijelző, melyet 10 362 db külön programozható OLED panel alkot. Ennél fejlettebb, jobb felbontású technológia talán nincs is tematikus földgömbök bemutatására. *(Lásd a címlapon!)*

A másik helyszín a Plaza Heisei, más néven Tokyo International Exchange Center, egy kisebb konferenciaközpont és nemzetközi diákszálló keveréke (szállásként ezt most nem használhattunk, de a 2018-as előzetes